

Leto IX.

V Ljubljani, 15. februarja 1913.

Štev. 2.

Slovenskim gospodinjam!

Ker je naš lanski razpis nagrad za odjemalke Kolinske kavne primesi našel povsod toliko odmeva in nam je nena-
vadno veliko število naših cenjenih bralk poslalo listke Ko-
linske kavne primesi, razpisujemo vnovič

— deset nagrad —

odjemalkam Kolinske kavne primesi. Deset naših bralk, ki
nam do **konca aprila t. l.** pošlje največ listkov, ki se na-
hajajo pod pokrovčki Kolinskih škatljic, dobi po eno lepo slo-
vensko knjigo; katero — naznanimo prihodnjič. Torej na delo!
Kupujte pridno Kolinsko kavno primes in shranjujte listke iz
škatljic!

»Slovenska Gospodinja«.

RUDYARD KIPLING:

Riki-tiki-tavi.

(Dalje.)

»**R**do je Nag?« tako je zasikalo pod razcepljenim jezikom.
»Le poglej me. Jaz sem Nag. Ali ne vidiš znamenja, ki
ga je pritisnil veliki bog Brahma mojemu plemenu zato, ker je
pustila prva kobra *) boga mirno spati v senci svojega razpro-
strtega ščita? Le poglejte me — vi vsi — in tresite se!«

*) Ime je portugalsko: Cobbra di capello = kača s klobukom. »Klobuk«
je napihnjeni vrat, ki ga te kače lahko tako razširijo, da je videti kakor
plošča. Na njem je znamenje, podobno očalom, zato nemški: »Brillenschlange.«

In razprostrl je svoj vrat v vsej njegovi širokosti in Riki-tiki je videl na njem zgoraj znamenje, podobno očalom. In ustrašil se je v resnici za trenotek, potem pa se je spomnil, kdo da je. Čeprav še ni nikoli dozdej videl žive kobre, pa ga je le njegova mati dostikrat hranila z mrtvimi kobrami, in dobro je vedel, da je dolžnost odraslega mungosa ubijati kače in jih jesti. Pa tudi Nag je to kaj dobro vedel in vkljub temu, da je bil njegov pogled tako mrzel in neprodoren, se je vendar bal globoko, globoko v svojem hladnem srcu.

»Čenče neumne!« je dejal Riki-tiki. — »Znamenje sèm, znamenje tja — sramuj se, da jéš mladiče iz gnezd!«

Nag je premišljeval in opazoval travo za Riki-tikijem in vsako najmanjše gibanje v njej.

Vedel je dobro, da prinese bivanje mungosa v vrtu njemu in njegovi družini prej ali slej smrt in pogin, zato je premišljeval kako bi ga prekanil. Da Riki ne bi ničesar slutil, je glavo nekoliko povetil in jo držal proč.

»Govoriva pametno,« je dejal. »Ti ješ jajca. Zakaj bi pa jaz ne jedel tičev?«

»Za tábo! Ozri se!« je zavpil naenkrat Darzi.

Riki-tiki pa je bil prepameten, da bi bil tratil čas in se še oziral okoli sebe. Skočil je naravnost kvišku, kolikor visoko je le mogel, in tesno pod njim je šinila sikajoč mimo glava Naje, potuhnjene žene Nagove. Tiho se je bila priplazila za njegovim hrbtom, da bi ga napadla iz zasede in ga ukončala.

Ha! Kako je sikala od togote, ko je videla, da se ji naklep ni posrečil. Riki pa je padel doli na Najin hrbet in če bi bil nekoliko starejši, bi bil vedel, da je prišla lepa prilika, da ji zdrobi hrbtenico z enim, samim ugrizom. Ugriznil je sicer — toda bal se je novega napada, zato ni ugriznil dovolj globoko in dovolj močno — in predno je še dovršil svoje delo, je odskočil in pustil Najo samo, ki se je vila od bolečin.

»No, le počakaj malopridni Darzi!« je sikal Nag in se vzpenjal tako visoko, kolikor je le mogel — pa Darzi si je bil prav modro zgradil svoje gnezdece tako visoko, da kače niso mogle do njega. Poskakoval je od veselja na vejici in se radoval nad onemoglo jezo svojih sovražnikov.

Riki-tiki se je vsedel na zadnje noge in se opiral pri tem na svoj rep, kakor kak kengurúj. Njegove oči so postale čisto rdeče. — kar pomeni pri mungosih vedno, da so zelo besni —

Zahtevajte Molinsko cikorijo!

in rentočil je in zmerjal, pri tem pa ostro pazil in gledal na vse strani.

Nag in Naja pa sta bila že izginila v travi. Če se kači ponesreči napad, ne izda nikoli, kaj da namerava. Riki-tiki ni hotel slediti ubeglima kačama v goščavo; kajti z dvema kačama se boriti naenkrat, tega si pač ni upal. Oddirjal je torej proč in se vsedel na peščeno pot, blizu hiše, da bi premišljeval. Stvar je bila resna. V starih knjigah pišejo, da si mungosi znajo poiskati posebno zelišče, kadar jih piči kača in da se s tem zeliščem popolnoma ozdravijo. Pa to je le pravljica. Pik strupene kače prinese večinoma tudi mungosu smrt*). Riki-tiki je vedel, da je še zelo neizkušen (in kar se tega tiče je bil veliko pametnejši nego večina dečkov, ki se imajo vsi za tako modre) — pa ravno zato je bil ponosen na to, da se je tako zmagovito izognil zvičajnemu napadu iz zasede. Ta zavest ga je napolnila s samozaupanjem, in ko je pritekel Tedi in ga božal, se mu je strašno dobro zdelo, videl je v tem svoje zasluženost plačilo. Kar je zasikalo čisto v bližini: »Bojte se, kajti tu prihaja smrt!« Bila je Karaita, mala sivkastorujava kača, ki se plazi potuhnjeno v prahu, tako da je ni mogoče niti razločiti od njene okolice. Čeprav je tako majhna, je vendar njen pik tako strupen kakor kobrin — da, ljudje se je bojijo še bolj, kajti opazijo jo navadno šele takrat, ko je prepozno.

Riki-tiki, ki se je k sreči naučil kačjega jezika — to je namreč skoraj prvo, kar uče matere mungosov svoje mladiče — je skočil hitro iz Tedijevih rok. V čužni, zibajoči se hoji, ki jo je bil podedoval od svojih staršev, je priskakljal h kači. Bil je videti tako smešen, da se je Tedi na ves glas zasmejal. Ta hoja se nam zdi zelo čudna, za mungosa ima pa velik pomen; kajti le na ta način more kadarkoli v ostrem ali topem kotu kreniti nenadoma na desno ali na levo. Riki-tiki, ki je bil še mlad in neizkušen, ni vedel, da je boj s Karaito še veliko bolj nevaren kakor pa z Nagom, kajti Karaita je čisto majhna in se lahko tako hitro obrača, da sune kakor blisk s strupenim zobom v oko ali v nos, tudi če prvič ni zadela. Riki pa o tem ni vedel ničesar. Njegove oči so bile čisto rdeče; strmel je na malo kačje telo in premišljeval, kje bi se dalo najbolje zgrabiti, tu je že planila kača proti njemu — Riki je skočil v stran — in drugič je šinila kača proti njemu in le za las od njegove rame mimo njega.

(Dalje prihodnjič.)

*) Nekateri prirodoslovci pa trdijo nasprotno, da mungosu kačji pik ne škoduje, kakor je n. pr. tudi jež neobčutljiv za gadji pik.

A. M. K.:

Josipina Turnogradska.

Njeno življenje in delo.

(Dalje.)

» Tupaličah »pri Gromu« je bival tedaj Alojzij Potočnik, bivši učitelj v Kranju, v pokoju pri svojem bratu mizarju. Njega je poklicala turnska gospa in mu izročila svojo Josipino v vzgojo. Ob določenih urah je prihajal Potočnik v grad in poučeval bistro, ukaželjno deklico v osnovnih naukih. Potočnik je bil pobožen mož in v svojem duhu je izobraževal pridno učenko. Znal je tudi izvrstno glasovir in umeval glasbo. Poučeval je Josipino v glasbeni umetnosti teoretično (o generalbasu) in praktično in jo izvežbal mojstersko. — Pred dvorom je bil tisti čas kapelan Janez Kastelec. Njega je naprosila grajščakinja, da je prihajal na Turn in poučeval krščanski nauk in latinščino za prvo šolo. Kastelic je učil Josipino tudi italijanščino, da se je je privadila popolnoma. Francoščine se je učila sama. L. 1849. je prišel v Preddvor za kapelana Lovro Pintar. Poučeval je na Turnu kršč. nauk. Potočnik je le še vadal Josipino na glasoviru. Pintar je bival nekaj časa na Turnu; na podlagi, ki sta jo položila Potočnik in Kastelec, je nadaljeval Pintar vzgojo izročeni mu gojencev. Vedoželjna Josipina se je poleg bratov izredno pridno učila latinščine in grščine in natančno in pravilno izdelovala naloge. Pintar jo je tudi poučeval v priroduoslovju, zemljepisju in zgodovini — posebno pa v slovanski zgodovini. Tako je navduševal Pintar svoje gojence za milo materinščino, za lepo domačo govorico in netil v njih ljubezen do Hrvatov in Slovanov sploh. Dajal jim je slovenske naloge in jim kazal, kako naj se lepo slovensko piše. Posebno Josipina je bila vsa navdušena za slovenski jezik in za svoj narod. Sklenila je že takrat postati tudi — slovenska pisateljica. Bila je pa tudi dobro vzposobljena, zakaj imela je za isti čas nenavadno obširno izobrazbo — občevropsko in občeslovansko.« — Tako piše Rebolj o narodni vzgoji na Turnu v letih 1848.—1850.

Poleg domačih vplivov moramo torej posebno vpoštrevati dvoje zunanjih vplivov, pod katerima se je razvijala sodobna slovenska kultura in ki jo vidimo tudi v življenju in delu Josipine Turnogradske: to je vpliv severa in juga: slovanska misel in ilirizem.

Zahtevajte Holinsko cikorijo!

Po izobrazbi, ki jo je prejela Josipina Turnogradska od svojih vzgojiteljev, vidimo, da so ji bile znane evropske literature, posebno nemška, ki je tvorila pravzaprav glavno podlago njene vzgoje, kar je odgovarjalo duhu tedanje vzgoje v boljših družinah na Slovenskem. Iz svojih otroških let je prinesla Josipina spomine na Krištofa Schmidta, ki ga je mogla čitati v slovenskem prevodu, saj tvorijo njegovi prevodi edino mladinsko slovensko literaturo one dobe; njegov vpliv se pozna v onih njenih spisih, kjer se »dobro plačuje in hudo kaznuje«. — Torej ona poučna tendenca v tedanji beletriji, ki še dolgo ni bila »premagano stališče« in se je posebno kazala pri Slomšku in drugih podobnih pisateljih; pri Josipini se pozna vpliv verske duhovniške vzgoje.

Nemško literaturo — ki se je tedaj največ gojila po naših šolah — sta predstavljala predvsem Goethe in Schiller. Goethe manj — Schiller je bil bolj priljubljen; njegov učenec in posnemovalec je hotel biti Koseski. Nemški romantiki v šoli še niso prišli do veljave. V javnosti pa so bili priljubljeni pisatelji divje romantičnih, razbojniških in klativiteških romanov in pesniki prirode, ki so dobivali povsod svoje oboževalce in posnemovalce. Ti so vabili tudi Josipino Turnogradsko, kakor se vidi iz njenih spisov.

Ilirizem je imel med Slovenci posamezne pristaše — ne more se pa reči, da se je doba 1840—1850 pri nas razvijala po geslih zagrebškega ilirizma, kajti od l. 1843. je vlada nastopala proti ilirizmu, in na čelu narodnemu gibanju na Kranjskem so stali partikularci. Učitelj Josipine Lovro Pintar je bil ilirec in je v tem duhu tudi vplival na Josipino. Splošno slovensko ženstvo te dobe ni bilo narodno probujeno, dasi jih je klical glas z juga na narodno delo. L. 1838. je Babuhič v Danici (števil. 4.) priobčil članek »Domorodkinjam ilirskim za leto 1838«, v katerem poziva »Ilirke«, da se bolj zavzemajo in skrbje za svoj jezik. Še bolj pa je vplivala nemško pisana knjiga grofa Draškoviča: »Ein Wort an Illyriens hochherzige Töchter«, ki je izšla v Gajevi tiskarni v Zagrebu l. 1838. Ilirsko gibanje je bilo delo čustva in navdušenja in je moglo tem bolj vplivati tudi na ženski svet. Ženstvo je tudi zelo vplivalo s svojim nastopom, kar kažejo slučajni v zagrebški čitalnici ob priliki, ko je grofica Erđódi pela tudi ilirske pesmi*).

*) Gl. Šurmin: Preporod 103—104. Istotam. V Zagrebu se je osnovalo celo »Narodno gospodjinsko društvo«.

Poziv grofa Draškoviča ni bil namenjen samo Hrvatcam, ampak vsem »hčeram Ilirije«, torej tudi »ilirkam iz Kranjske«. Kake uspehe je dosegel ta poziv pri nas, ni znano. Menda ne posebnih. Narodno navdušenje se je pri slovenskem ženstvu začelo šele leta 1848. Značilno je, da je takrat prva slovenska pesnica Fani Hausmannova, hči lastnika novo-celjske grajščine priobčila svojo prvo pesem na bana Jelačića (v Celjskih Novinah l. 1848., pozneje v Sloveniji števil. 12.) pod naslovom: »Hrvatov zvezda«. To je vplivalo tudi na Turnogradsko.

Iz tega gibanja je zrastle po l. 1848. slovansko gibanje, ki je našlo v Josipini Turnogradski mnogo odmevov. Mnogokrat prevladuje v njenih spisih slovansko navdušenje tako, da stopi vsebina v ozadje. To je bil duh časa, ki je bil poln političnih idej za svobodo narodov. Romantična, literarna kulturna slovanska vzajemnost, kakor jo je oznanjal Kollar, se je pokazala l. 1848. kot praktična potreba, kot edina rešitev, kot osvobojenje.

(Dalje prihodnjič.)

NEPOSTOJ:

V gozdu.

Nad mano, krog mene je gozd šumel,
a jaz sem umel
to skrivnostno šumenje,
vse tajnostno življenje
mi je razodel.
In zaslutil sem,
kako živim,
in začutil sem,
da sem eno z njim.

NEPOSTOJ:

V album lepi deklici.

Ljudi se mnogo je in bo
Vam podpisalo v knjigo to.
Da jaz, ki pišem vrste té
zapisan bil bi Vam v srcé!

Zahtevajte Zvezdno cikorijo!

Našim malčkom

ZOFIJA PODLIPSKA:

Nebeška Rosa.

Obdana od divjih skal stoji na bregu reke stara kočica. Čudno, da je ni še odnesla voda ali razrušil vihar. Še vedno je čedna, in škoda bi jo bilo nalašč podirati. Naj stoji še dolga, dolga leta na tem kraju in daje streho sedanjim dobrim prebivalcem, kakor jo je dajala pred davnimi leti onim, ki hočem o njih pripovedovati.

Davno, davno je že, ko je v tej prijazni kočici prebivala zelo številna rodbina. Kočica sicer še ni bila zelo stara, toda nova že takrat ni bila več, in nihče ni vedel, kdo jo je postavil.

Ona rodbina jo je podedovala po prednikih. Ljudje so jim rekli Simonovi.

Najstarejši Simon je bil tkalec, njegov sin ribič in vnuk drvar. Stara Simonka, babica, in njena snaha, mati kopice otrok, sta pomagali preživljati rodbino s predenjem. Drvar je bil najstarejši sin mlajše Simonke in njenega moža ribiča, in za njim je bila še cela vrsta fantov, večjih in mlajših, kakor orgljice. Hčerke pri Simonovih niso imeli nobene. Imeli so pa mlado in lepo varovanko, ki so jo vzeli za svojo, ko so ji bili starši pri grozni povodnji pred leti utonili z vsem skromnim premoženjem vred.

Deklica se je imenovala Urška. Ona edina je bila rešena, in nihče ni vedel, kako se je to zgodilo, kajti hiša njenih staršev se je razsula in izginila popolnoma v valovih divje narasle reke. Urško pa so našli dobri ljudje na strmi skali; v sami srajčici je spala na mahu pod smreko.

Skala je bila čisto nepristopna. Le po dolgih lestvicah so prilezli ljudje tja, da so odnesli otroka. Zelo nevarno je bilo to, in jako so se čudili, kako je prišel otrok tja.

Urški je bilo takrat že štiri leta, zato se je že spominjala, kako se je to zgodilo, in je odgovarjala na vprašanja.

Povedala je torej svojim rešiteljem, kako jo je, ko se je s svojo posteljico potapljala v vodi, prijel čuden bled možiček dolgih zelenkastih las, jo odnesel na suh mah, kamor je sijalo

in grelo solnčece, ter dejal: »Torej leži in spančkaj! Ko te tu najdejo, naj te vzgoje. Ko zrasedeš, pridem pótel!«

Nato je skočil s skale, in Urška je dobro slišala, kako je zapljuskala voda. Zelo se je bala po teh besedah in po tej prikazni gori na skali, kjer je bila zdaj čisto sama. Zaplakala je, da bi se je bil kamen usmiliti. In usmiliti se je, ne sicer kamen, temveč nekaj, kar je stopilo iz skale. To je bila lahka prozorna meglica, ki se je kar naenkrat izpremenila v žensko podobo, toda zelo nežno, vedno prozorno in neizmerno krasno.

Zrasla je kakor smreka visoko. Pajčolani so se ji spuščali z glave po belem prozornem plašču. Pokrivali so ji tudi obličje, toda njegova krasota je sijala skozi nje. Lasje so se lesketali kakor zlat lan, oči so žarele kakor višnjevo krasno nebo. Smehljala se je, in ta smehljaj je takoj posušil solze otroka.

Urška se ni bala te tuje žene, ki se je prijazno k nji sklonila. Nehala je plakati in mahati z ročicami, in bela žena je izpregovorila. Njen glas je zvenel, kakor če padajo kapljice v kozarec čiste vode.

»Ne boj se,« je dejala, »varovala te bom namesto tvoje mamice. In če boš vredna moje ljubezni, te nikoli ne zapustim. In če pride póte oni, ki te je semkaj položil, te ne dam in ko bi te morala pred njim odnesti v oblake.«

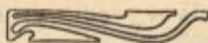
Urško je ta glas in ta obljuba popolnoma potolažila, legla je v mehki mah in sladko zaspala.

To je pravila tem, ki so jo zapuščeno sirotico vzeli za svojo. Ti pa so se bali in čudili. To je bilo še v tistih časih, ko se ni še nihče posmehoval takim bajkam in ko ni prišlo nikomur na um, da bi dvomil o resničnosti čudnih prikazni, o katerih je pripovedovala Urška.

Najraje je imela Urško babica Simonka. Dekletce je bilo vedno poleg nje, ona pa ji je pravila pripovedi, in ko je bila Urška večja, jo je naučila presti. Prav vesela je bila, ko je v kratkem času postala Urška najrunejša predica daleč naokoli.

Vsak jo je imel rad. V rodbini ji nihče ni dal čutiti, da ni domača. Simonovi sinovi so jo imeli radi kakor sestro. Polagoma so pozabili, kaj se je zgodilo pri njeni rešitvi. Samo babica ni pozabila in tudi ni pustila, da bi pozabila Urška. Tudi je babica pazila, da se Urška ni igrala blizu vode, in ni dovolila kopati se ji v reki, kakor so delale druge deklice zvečer po soparnih dneh.

(Dalje prihodnjič.)

To in ono.

Kakšna naj bo naša postelja?

Cepprav danes ljudje že mnogo bolj gledajo na higijeno, nego so včasih, vendar pa še niso čisto uvideli, da je treba tistemu kosu pohištva, kjer prebijejo več nego tretjino svojega življenja, posvetiti vsaj toliko paznosti kakor pripravljanju kave in jedi.

Ljudje n. pr. še danes ne vedo, da mora biti spalnica največja, najsvetlejša in najbolj solnčna soba vsega stanovanja. Še vedno je razširjena navada, postaviti posteljo v kak kot ob steno, samo da ne stoji na zračnem prostoru.

Postelja mora stati prosto, le z vzglavjem ob steni in kolikor mogoče v sredi največje sobe, ki jo imamo na razpolago. Če le gre, jo postavimo na tako mesto, kamor sije solnce. Včasih se je dvigal nad posteljo krasen krov, «nebo», ki je počival na stebrih, težki zastori pa so spečega ločili od svežega zraka in svetlobe. Tudi so bile postelje ozaljšane z bogatimi rezbarijami. Vse to je zelo nehigijenično. Prosta mora biti postelja, dostopna zraku in luči. Izdelana pa mora biti iz pripravnega materiala čisto gladko, kajti v rezbarijah se nabira le prah.

Več nego tretjino svojega življenja prebije človek v postelji. Če bi mi danes koga silili, naj v slabo zračenem, s škodljivimi hlapci nasičenem, kratkomalo v nehigijeničnem prostoru dela, študira — to bi se pač lepo zahvalil. Na ventilacijo se danes gleda pri dvorinah, kavarnah, gostilnah. Le v posteljo ne smé svež zrak, Bog varil! Telo je zakopano v pernici, glava pa tudi leži na premehki blazini in tako se človek pari v lastnih hlapih nad tretjino svojega življenja.

Če nam po dneví zadostuje obleka, nam bo po noči primerna odeja tudi dovolj topla. V blazinici pod vzglavjem pa naj bo konjska žima. Le nobenih pernic in pernatih vzglavij. To so same zelo, zelo nezdrave razvade.

In nobenih blazin še pod sabo! Dobra žimnica je edino pravo! Človeško izhlapevanje je strupeno, to mora prosto odhajati v zrak, ne pa se nabirati v blazinah. Pri vsem tem je treba posteljnino pridno zračiti in solnčiti. Le ako spimo v taki postelji, se počutimo zjutraj osvežene in okrepljene.

Negovanje nohtov.

Nohte moramo obrezovati na okroglo in se morajo nohti končavati vzporedno s konci prstov in ne smejo štrleti čez, niti biti krajši. T. zv. »žalni robovi« za nohtmi so nekaj skrajno neapetitnega in grdega; tam se nahaja cel kup gnilobe in škodljivih bakterij! Nohte čistimo s toplo vodo, milom in krtačico za nohte in pa s toplo paličico, ki mora biti iz lesa ali pa iz kosti. Ostrih in kovinskih paličic ne smemo rabiti, ker si z njimi kaj lahko poškodujemo in ranimo zanohtje. — Kožico, ki sega na korenini nohta čez noht, moramo vedno zelo previdno in le, kadar je mokra, s topim lesenim ali koščnim orodjem enakomerno potisniti nazaj. Rujave in predebele nohte pilimo previdno s pilo za nohte, s katero tudi ogladimo robove nohtov. Da postanejo nohti posebno gladki, svetli in lepo rožnate barve, jih poliramo s posebnim praškom za nohte in z jelenjo kožo ali pa na posebni blazinici za poliranje. Če so nohti krhki in pokajo, jih moramo umivati vedno v topli vodi in rabiti pri tem zelo mastno milo, zvečer pa jih namazati z lanolinovo kremo ali pa pokriti s testom iz pšenične moke in medu in obleči preko tega mehke usnjate rokavice.

Bele lise na nohtih pridejo od tega, če sta zanohtje ali pa kožica na korenu bila ranjena. Zato pazimo, kakor rečeno, pri čiščenju nohtov!

Če se nohti cepijo, pomeni to, da so slabo hranjeni. Včasih pomaga, če jih umivamo z milom in nato taremo s kafrnim špiritom.

Hrana malih otročičkov.

Ljudje vse premalo pazijo na hrano svojih malih, in vendar je od pravilne hranitve odvisno njihovo zdravje in njihova rast. Napačna hrana dojenčka ima lahko zelo slabe posledice za vse življenje. Če je otrok slaboten, mora zdravnik predpisati hrano, kadar ga mati ali dojilja odstavi od prs. —

Materino mleko je sploh edina prirodna hrana dojenčkov. Do štirih mesecev nič drugega. In sicer se daje otroku piti vsaki dve uri, po noči pa ne več, kot dvakrat. Ko je otrok že starejši, zadostuje petkrat na 24 ur. Enkrat se mu dá z ene strani, drugič z druge, piti se pusti otroka vedno le 10—15 minut. Prsi je treba umiti pred dojenjem in po dojenju. Sliniti

bradavico ni dobro. Razun tega se da otroku semtertja malo prekuhane, ohlajene vode. Če je otrok zaprt, se mu skuha ovsena kaša, če ima grižo, riž. V vročih poletnih dnevih ni dobro, otroka odstaviti. Odstaviti ga je treba pomalem. Začnite dajati otroku drugo hrano (kaše i. p.) kar najpozneje, v 6.—8. mesecu. Hranite rajše sebe dobro in dojite otroka. Če otroku dajete prezgodaj cucelj, kaše, piškote i. dr. pecivo, dobi od tega katarje v želodcu in črevesu. Od teh katarjev umre največ otrok. Posebno v vročih dnevih, ko se hrana skisa in kvari.

Včasih so razmerè take, da mati ne more otroka dojeti niti mu preskrbeti dojilje. Tu je treba pač dete umetno hraniti. V prvi vrsti pride tu vpoštev kravje mleko, ki pa mora biti sveže, zavreto in hitro ohlajeno. Zmeša se s prekuhano vodo in osladi s sladkorjem (ne preveči!). Mesto čiste vode se da lahko tudi riževa. Takoj od začetka 1 del mleka, 2 dela vode. Čez 3 mesece polovico mleka, polovico vode. In tako vedno manj vode in več mleka, po 6. mesecu damo lahko samo mleko.

Če je otrok zaprt, več mleka, če ima grižo, manj mleka. Pijačo je treba vedno sproti pripraviti. Ostankov ne uporabljati! Posodice in steklenice za pitje se morajo čistiti z vrelo vodo. Cevke iz kavčuka odstranite, mleko se v njih kisa. Cuclje perite in jih imejte v čisti vodi. — Dojence tudi hranijo z otroškimi mokami. Najboljša je moka »Astra« (navodilo, kako se vporablja, je pri škatljici).

V šestem mesecu lahko navadno začnemo z različnimi kašami (iz otroške moke, zdroba (Griess), riža, ovsene moke). H kašam pa pridedajte nekoliko svežega razpuščenega presnega masla. To kašo pa dajemo le enkrat na dan, sicer pa naj ima otrok še vedno pitno hrano.

V sedmem mesecu lahko dobi enkrat na dan juho od telečjega, kurjega ali govejega mesa, kjer je vkuhanega nekoliko zdroba, riža ali tapirke. Od osmega meseca nadalje dajte otroku večkrat skorjico od črnega kruha, da jo žveči, juhi zdaj že lahko pridenemo rumenjaka od jajca. Rumenjaka tudi lahko raztepemo s sladkorjem in ga damo pred juho ali po njej — a s primerno pavzo. Tudi mehko kuhano in fino raztepeno jajce je zelo dobro. V desetem mesecu lahko dobi otrok k svoji kaši prikuhe: špinačo, rumeno repo, karfijol in krompir. V dvanajstem mesecu, ko ima že nekaj zobčkov, lahko damo nekoliko mesa, ampak le zelo nežno meso: kurja prsa, goloba, telečji priželjc, obistno pečenko, telečji jezik, goveji file in šunko; tako meso razmeljemo v mlinčku za meso in zmešamo z juho. Za eno porcijo zadostuje 15 gramov.

Lahko dajemo tudi nekoliko kaše iz sadja, a moramo zelo paziti, da ni tam nobenih lupin, luskin i. p.

Tukaj primer jedilnega lista za enoletnega otroka:

Ob 6.—6 $\frac{1}{2}$. uri: 250 g mleka.

Ob 10.—10 $\frac{1}{2}$. uri: kaša iz suharja in 100 g mleka, k temu vsemu še 100 g mleka.

Ob 2. uri: 120—150 g mesne juhe, 15 g mesa, 15 g riža ali krompirjeve kaše.

Ob 5 $\frac{1}{2}$. uri: 1 rumenjaki, raztepen z 2 g sladkorja. K temu 150 g mleka.

Ob 9. uri: 250 g mleka.

K temu dajemo otroku že omenjene skorje od črnega kruha, da jih žveči in pa malo kaše iz sadja.

Jedilni list za 1 $\frac{1}{2}$ —2 letnega otroka:

Ob 7. uri: $\frac{1}{4}$ litra mleka in $\frac{1}{4}$ s presnim maslom namazane žemlje.

Ob 10. uri: 1 mehko kuhano jajce ali pa surovo jajce, raztepeno z 1 kavno žličko sladkorja. K temu $\frac{1}{8}$ l mleka in če je treba, še $\frac{1}{4}$ s presnim maslom namazane žemlje.

Ob 1. uri: 150 g juhe z rižem, zdrobom, tapivko ali rezanci in fino zrezljano zelenjavo; 40 g pečenega ali dušenega mesa od goveda, teleta, divjačine ali perutnine. Pri tej starosti moramo meso fino zrezati, ne pa več razmleti, da si dete okrepi čeljust in zobe z žvečenjem. K temu 20—30 g riža, kuhanega v juhi, krompirjevega, grahovega puréja i. p. in kakih 10 g kruha ali žemlje. Pijača — čista voda, če ni sumljiva. Sumljivo vodo moramo prekuhati in nato shladiti in šele tako dati piti. Za žejo je dobro otrokom dajati piti mleko.

Ob 4. uri: 250 g mleka z eno žlico »Hygiame«, s »Sladinom« i. p. kuhanega; 1—2 suharja.

Ob 7. uri: kaša iz zdroba, riža, ovsa (kak h 5 velikih žlic) z mlekom kuhana.

• LISTEK. •

Vsaka narodno zavedna slovenska gospodinja kupuje samo Kolinsko kavno primes. Zakaj to? Predvsem zaradi tega, ker je Kolinska kavna primes najizbornejši kavni pridatek. Ona ima vse tiste lastnosti, ki jih od dobrega kavnega pridataka zahtevamo, združene v najpopolnejši meri. Kavi daje izvrsten okus, lepo barvo in prijeten vonj, in je poleg tega tudi najizdatnejša kavna primes. Z eno besedo: Kolinska kavna primes je glede kakovosti najboljši kavni pridatek. Zato ga vsaka pametna gospodinja kupuje in se je že prav povsod priljubila.

Pa Kolinska kavna primes je tudi domače blago in sicer edino domače blago te vrste. Saj je Kolinska tovarna v Ljubljani domače podjetje, podjetje združenega našega trgovstva.

Naša domača podjetja, našo domačo industrijo, našo domačo trgovino podpirati je pa sveta dolžnost vsakega zavednega Slovenca in vsake zavedne Slovenke. Saj ni treba na dolgo govoriti o tem, da bomo kot narod napredovali le tedaj, če se bo z drugimi panogami vred razvijala tudi naša industrija in naša trgovina. Brez svoje industrije in svoje trgovine ne bomo nikdar od svojih sosedov vpoštevani. In ker je Kolinska kavna primes domače blago, jo torej vsaka zavedna slovenska gospodinja kupuje. — Pa to ni dovolj: vsaka zavedna gospodinja mora Kolinsko kavno primes priporočati tudi onim svojim prijateljicam, ki je morda še ne kupujejo. V slovenski družini se mora rabiti samo naša domača Kolinska kavna primes!

Rastline, ki jih imamo čez zimo v loncih v sobi, je treba pogosto umivati z mlačno vodo, da se odstrani prah z listov.

Potenje nog je zelo neprijetno med drugim tudi zaradi neprijetnega duha. Dr. Gerson je prišel potom poizkusov do prepričanja, da se da ta neprijetni duh odstraniti, če namočimo stopala nogavic s formaldehydom, in sicer rabimo zmes 50 g formaldehida in 250 g dobrega špirta. Nogavice nato nalahko ožmemo in na zraku posušimo. Učinek traja približno en teden. Seveda je poleg tega potrebno noge vsaj dvakrat na teden umiti.

Aluminij in nikel se čisti s kunjico, namočeno v špirtu in zdrobljeni kredi. Predmeti se potem vnovič odrgnejo s suho mehko platneno kunjico.

Fino poletno obuvalec spravimo čez zimo najbolje, če usnje namažemo z beljakom od jajca, in ko se ta na usnju posuši, še s terpentinom. Obuvalec spravimo nato na suh kraj. Tako spravljen obuvalec čez zimo ne razpoka in tudi ne plesni.

Najboljše uspavalno sredstvo za male otroke je topla kopel zvečer predno jih položimo spat. Občutljivejši otroci morajo imeti vodo za kopel 32° C gorko.

Sok čebule je izvrstno sredstvo proti kašlju. Celo čebulo skuhamo z dvojno množino žganega sladkorja in nekoliko vode, da nastane prav gosta tekočina. Uživamo jo po čajevi žličici.

Garjave mačke zdravimo z notranjimi in zunanji pomočki. Bolna mesta jim namažemo dvakrat na dan z zmesjo iz enega dela terpentinovega olja in dveh delov svinjske masti. Še boljši od terpentina je pa peruvijanski balzam, ki ga dobimo v lekarni; to je specijaliteta, ki zabrani garje bodisi pri človeku ali živali sigurno in v najkrajšem času. — Najboljše notranje zdravilo je pa t. zv. žvepleni cvet, ki ga dobimo tudi v lekarni ali drogeriji. Najbolje je, če primešamo malo žveplenega cveta mleku ali pa posipljemo z njim z mastjo ali sirovim maslom namazan kruh. Ne smemo ga pa dati več, nego 1/2 do 1 gram na dan. — Tudi zdravim mačkam je dobro dati sem ter tja malo žveplenega cveta, da ne nalezajo te mučne in smrtne bolezni.

Kako poliramo lahko spet pohištvo? Mobilije operemo z vodo, ki smo ji primešali par kapljic salmijakovca in jih potem odrgnemo, da so suhe. Ko so že čisto posušene, jih drgnemo z mehkim blagom in rumeno kremo za čevlje. Nato jih drgnemo spet z mehkim blagom, dokler se ne svetijo.

10.000 metrov ostankov!

Vsled zadnje velike povodnji, ki je poplavila tudi mojo tovarniško zalogo blaga, sem prisiljen cele kose zrezati na ostanke in jih prodajati 50% pod ceno. To so: kanafasi, oksfordi, bele tkanine, cefiri, flanele, raznovrstne višnjeve tiskanine za obleke in predpasnike, barhanti itd. itd.

Po vodi nastale male, komaj vidne madeže je lahko odpraviti.

Razpošiljam 1 zavitek 5 kg za K 18.— po povzetju. Če se naroči 2 zavitka, pošljem franko.

Ant. Maršik, mehan. tkalnica za raznobarvno blago,
Giesshübel p. Neustadt n. M., Češko.

Višjega štab. zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhotu, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano.

Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu.

5000 K zaslužka

plačam onemu, ki dokaže, da moja čudežna zbirka

300 kosov za samo 6 K 50 v.

ni priložnosti kup in sicer: 1 prava švicarska **sist. Roskopf-pat. žepna ura**, dobro idoča in točno regulir. s pisмено 3 letno garancijo tovarne, 1 amerik. doublezlata verižica, 2 amerik. doublezlata prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlačena garnitura (manšetni, ovratniški in prsni gumbi) 1 amerik. žepni nož (5 delni), 1 eleg. bela kravata (barva bela po želji naj-novejše fazone), 1 krasna kravatna igla s similibriljantom, 1 krasna damskv broša (zadnja novost), 1 koristna popotno-toaletna garnitura, 1 elegantna prava usnjata denarnica, 1 par amerik. boutonov z imit. draguljem, 1 pat. angl. vrem. barometer, 1 sal. album z 36 umetniškimi in najlepšimi razgledi sveta, 1 krasni ovratni in lasni koljer iz pravih orientalskih biserov, 5 indijskih proroških hudičkov, ki zabavajo celo družbo, in še 250 različnih predmetov, ki so v vsaki hiši potrebni in nepogrešljivi, gratis. Vse skupaj z eleg. sistem Roskopf žepno uro vred, ki je sama dvojnega vredna, stane **6 K 50 v.**

Dobi se po povzetju ali proti predplačilu (tudi znamke se sprejmejo) od:

J. GELB, razpošiljalnica Novi Sandec 204.

Če se naročita 2 zavoja, se **6 najfinejših platnenih žepnih rohcev** zastoj pridene. Za neugajajoče denar brez vsega takoj nazaj, tako da je vsak riziko izključen.

Pozor!

50.000 parov čevljev! — 4 pari čevljev samo K 8.50.

Zaradi zastajanja plačil več velikih tovarov naročeno mi je bilo, veliko množino čevljev razprodati globoko pod ceno izdelovanja. Prodajam tedaj vsakemu

2 para moških in 2 para ženskih čevljev

za zavezati, usnje rujavo ali črno, galoširane z močnimi zbitimi usnjatimi podplati, elegantna najnovejša oblika. Velikost št. —. Vsi 4 pari stanejo samo K 8.50. Pošilja se po povzetju.

J. GELB, razpošiljalnica čevljev Novi Sandec 204.

Zamena dovoljena, tudi denar se povrne.

≡ Špedicija in komisija ≡

„BALKAN“

Podružnica: Ljubljana, Dunaj. cesta 33
v „Prvem ljubljanskem javnem skladišču“.

Centrala v Trstu.

== Prevažanje blaga in pohištva. ==

Selitve s patent. selitvenimi vozovi

Skladišče. na vse strani. Zacarinanje.

Zmerne cene!

Točno in solidno!

Tovarna pohištva

J. J. NAGLAS

Zaloga in pisarna: LJUBLJANA. Tovarna s stroji:

Turjaški trg štev. 7 — Trnovski pristan 8-10

Založena leta 1848

Zaloga priprostega in najfinejega lesenega
in oblazinjenega pohištva,

zrcal, strgarskega in pozlatarskega blaga, pohištvene robe, zaves,
odej, preprog, zastiral na valjcih, polknov (šaluzij).

Otroški vozički, železna in vrtna oprava

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek